روایت خبرنگار

ما و «دیگری» در تحریریه

فریبا نباتی
روزنامه‌نگار

اوایل دهه هشتاد، در نخستین تجربه‌های کاری‌ام، پوشش خبری نشستی را بر عهده داشتم که با تأخیری دوساعته آغاز شد. یکی از خبرنگاران، این بی‌انضباطی سازمان دعوت‌کننده را که در گفت‌وگوهای میان‌فردی به آن معترض بودیم با لحنی محترمانه علنی کرد. پاسخ مدیر روابط‌عمومی سازمان نه توضیح بود، نه عذرخواهی؛ تحقیر و اخراج خبرنگار معترض از برنامه بود. آنچه از آن روز در ذهنم پررنگ مانده، نه لحن تند آن مدیر، نه تأخیر آن برنامه، که سکوت جمعی ما بود. دو دهه از آن روز گذشته، اما هنوز صحنه همان است. وقتی خبرنگاری از حوزه کاری خود یا تحریریه‌ای حذف می‌شود یا مورد توهین و تهدید قرار می‌گیرد، واکنش صنف در حد چند توییت و استوری و در بهترین حالت، بیانیه انجمن صنفی می‌ماند؛ حمایت کم‌جان است و صنف متفرق.

در سال‌های اخیر، در حرفه‌ای که کنشگری و مطالبه‌گری ذات آن است، خبرنگارانی به دلیل نقد، به سکوت یا کناره‌گیری ناخواسته وادار و برخی حتی بدون توضیح، از فهرست جلسات و رویدادها حذف شده‌اند. روزنامه‌نگاران بسیاری از رسانه‌ها کنار گذاشته شده‌اند، نه به دلیل مطالبه‌گری و نقد حوزه کاری، فقط به‌خاطر آنکه در برابر رفتار غیرحرفه‌ای سردبیران و مدیران رسانه‌ها بی‌صدا نبودند. راه دوری نرویم، در همین جنگ ۱۲روزه، بسیاری به بهانه مشکلات مالی از تحریریه‌ها کنار گذاشته شدند و عده زیادی با وجود فعالیت تمام‌وقت، فقط نیمی از دستمزد خود را دریافت کردند و... . چند نفر از ما در فضای واقعی نه مجازی پشتشان ایستادیم؟ چند بار یک جمع صنفی گرد هم آمد تا از حقوق یکی از اعضایش در برابر اعضای دیگرش دفاع کند؟ باید صادقانه بپرسیم: ما واقعا چه اندازه «صنف» هستیم؟ چند نفر از ما حاضرند برای شرافت حرفه‌ای، نه‌فقط نوشتن، بلکه ایستادن را انتخاب کنند؟ کجا ایستاده‌ایم وقتی همکارمان به ناحق حذف می‌شود؛ شانه به شانه او؟ یا با سکوت در کنار قدرت؟ چرا ساختار صنفی ما نتوانسته پشت و پناه خبرنگاران در برابر مدیران رسانه باشد؟ چرا حمایت‌ها محدود به فضای مجازی و در حد همراهی عاطفی باقی می‌ماند؟ چند درصد از حمایت‌ها واقعا از باور صنفی می‌آید؟ چند درصد بر پایه رفاقت یا مصلحت است و حذف‌شده اگر «خودی» باشد، صدایی هم بلند می‌شود؟

در چنین فضایی، میدان بیشتر در اختیار چه کسانی قرار می‌گیرد؟ آنان که قلمشان را به ریال می‌فروشند؟ آنها که صندلی خالی همکار رانده‌شده را فرصت می‌بینند؟ آن عده که رسانه را با رفاقت اداره می‌کنند؟ یا «فعالان خودخوانده رسانه» که در سایه فالوئرهای بالا و تریبون‌های پرمخاطب، دست در دست صاحبان قدرت دارند؟

ما در گزارش‌هایمان از صدای بی‌صدایان می‌نویسیم، اما وقتی نوبت به خودمان می‌رسد، صدایمان را پایین می‌آوریم. شاید بخشی از ماجرا به رقابت‌های درونی، نگاه‌های سیاست‌زده و ناامید از تغییر بازگردد و شاید به تجربه‌های تلخ که نشان داده مطالبه‌گری فردی، هزینه دارد و البته به فشار بیرونی بسیار. اما در همه این احتمالات، یک حقیقت انکارناپذیر است: زخم اصلی از درون سر باز کرده. سال‌ها بی‌صنفی، بی‌اعتمادی، رقابت‌های ناسالم، حذف‌های خودی و فروپاشی انسجام، کار خود را کرده است. روز خبرنگار، جز تبریک بابت ایستادگی در حرفه‌ای که کمترین امنیت و دستمزد را دارد فرصتی است برای بازاندیشی و بازپرسیدن. آیا در این سال‌ها، فقط روایت کرده‌ایم یا شجاعت ایستادن کنار هم را نیز داشته‌ایم؟ آیا مسئولیت‌پذیری حرفه‌ای را فقط در برابر مخاطب تعریف کرده‌ایم یا در قبال همکاران‌مان نیز؟ و مهم‌تر اینکه: چرا نتوانستیم قدرت جمعی را تمرین کنیم؟

شاید این نوشته به مذاق برخی خوش نیاید و شاید هم عده‌ای نویسنده‌اش را بی‌سیاستی بدانند که ناسزا به جان خریده. البته نویسنده متن هم مورد انتقاد متن خود است و منکر تک اقدام‌های انجام‌شده نیست. اما باور دارد سکوت گذشته و امروز ما، مسیر را برای حذف و فشارهای بسیار هموارتر می‌کند. این زنجیره زمانی شکسته خواهد شد که در برابر بی‌عدالتی علیه یک نفر (خارج از آنکه نسبتش با ما چیست)، صدای اعتراض همه بلند شود و حمایت، رفاقتی و سلیقه‌ای نباشد. این مهم‌ترین معنای «صنف‌بودن» است. هیچ تغییری بدون پشتوانه جمعی ممکن نیست. نه در اتاق‌های تحریریه، نه در میدان سیاست و نه در عرصه جامعه. تغییر، از جایی آغاز می‌شود که سکوت نمی‌کنیم. از جایی که بایستیم و بگوییم: «اینجا تنها نمی‌مانی».

دانشگاه تهران برای نخستین بار موفق شده در ارزیابی‌های معتبر جهانی به وضعیت ثبات برسد

صعود ۴ دانشگاه ایران به رتبه تأثیرگذارها

ایران در یک دهه گذشته در بیشتر جداول بین‌المللی جزو کشورهای با بیشترین رشد کمّی در تعداد دانشگاه حاضر و برخی شاخص‌های پژوهشی قرار گرفته است

محمدحسن بیات

در عصر رقابت‌های بی‌امان و پرشتاب آکادمیک، جهانی‌شدن آموزش عالی دیگر نه یک انتخاب، بلکه ضرورتی انکارناپذیر برای دانشگاه‌های سراسر جهان است. اما برای بسیاری از دانشگاه‌های غیرغربی، از جمله مراکز علمی ایران، عبور از گردنه تند و پرپیچ جهانی‌شدن، همچنان دشوار و مملو از چالش‌هایی چندبعدی است؛ چالش‌هایی که نه‌فقط به کمّیت تولید دانش، بلکه به کیفیت، اثرگذاری، پیوندهای بین‌المللی و میزان همسویی با ارزش‌های جهانی مانند توسعه پایدار گره خورده است. در سال‌های اخیر، دانشگاه‌های مطرح ایران با امید و تلاش جدی‌تری پا به میدان رقابت بین‌المللی نهاده‌اند و ردپای خود را در نظام‌های سخت‌گیرانه رتبه‌بندی جهان به جای گذاشته‌اند. اما عبور از مرزهای ملی، به منظور کسب جایگاهی پایدار و معنادار در جدول‌های معتبر جهانی مانند QS و TIMES، آغازی است بر نبردی نابرابر؛ نبردی که در آن قواعد بازی را دیگران می‌نویسند، اما امید به پیشرفت، برای دانشگاه‌های ایرانی همچنان زنده است. این گزارش، روایتی است از فرازوفرود دانشگاه‌های ایران در چشم‌انداز جهانی‌شدن آکادمیک، تأملی در چرایی و چگونگی ارتقای جایگاه آنها در شاخص‌های بین‌المللی و نگاهی به ضرورت سازگاری با موج جدیدی که توسعه پایدار را به سنگ محک اصلی آینده دانشگاه‌ها بدل کرده است.

جدیدترین آمارها چه می‌گویند؟

آخرین داده‌های منتشرشده از نظام‌های معتبر رتبه‌بندی بین‌المللی نشان می‌دهد که دانشگاه تهران برای نخستین بار موفق شده است جایگاه خود را در هر پنج ارزیابی معتبر جهانی، تثبیت کند و در بخش‌هایی مانند توسعه پایدار نیز وارد فهرست دانشگاه‌های مرجع شده است. دانشگاه صنعتی شریف در همه نظام‌ها حضوری پیوسته، ولی با نوسانات میان جدول‌های مختلف داشته است. نکته درخور توجه آنکه چهار دانشگاه اصلی کشور امسال در رتبه‌های ۴۰۰ تا ۵۰۰ جهان در نظام QS قرار گرفته و حضور خود را در رده دانشگاه‌های تأثیرگذار از نظر توسعه پایدار نیز تثبیت کرده‌اند. با وجود افزایش کمّی دانشگاه‌های حاضر در این رتبه‌بندی‌ها، فاصله کیفی با دانشگاه‌های برتر جهان و منطقه، هنوز محسوس است و نشان می‌دهد که مسیر جهانی‌شدن آموزش عالی در ایران، هرچند شتاب گرفته، اما همچنان دشوار و پرچالش است.

صعود آرام و محتاطانه

در سال‌های اخیر، حضور دانشگاه‌های ایرانی در رتبه‌بندی‌های بین‌المللی، از مسیر آرام اما پیوسته‌ای عبور کرده است. اگرچه اولین نام‌ها در جدول‌های جهانی، بیشتر دانشگاه تهران و صنعتی شریف بودند، اما حالا نام‌های بیشتری را در جدول‌ها می‌بینیم. داده‌های پنج سال گذشته نشان می‌دهد که مثلا دانشگاه تهران و صنعتی شریف که در سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱ هنوز در میانه‌های جمع ۴۰۰ دانشگاه برتر جهان قرار داشتند، امسال هر دو توانسته‌اند به جایگاه‌های بهتری برسند و حالا به ترتیب در رتبه ۳۲۲ و ۳۷۵ جدول QS ایستاده‌اند. این تغییرات همیشه صعودی نبوده و نوسان‌هایی هم در برخی سال‌ها دیده می‌شود؛ اما کلیت روند، بیانگر یک مسیر تدریجی به سمت بهبود است.

دانشگاه‌های دیگری مانند صنعتی امیرکبیر و علم و صنعت و همین‌طور دانشگاه‌هایی مثل شهید بهشتی، فردوسی مشهد و صنعتی اصفهان نیز در سال‌های اخیر به جمع دانشگاه‌های مطرح ایران افزوده شده‌اند و امروز حضورشان در جمع هزار دانشگاه ممتاز جهان، به یک روند پایدار تبدیل شده است. این گسترش تا حد زیادی به دلیل توجه جدی‌تر به انتشار علمی، افزایش فعالیت‌های پژوهشی و فشار برای ثبت بین‌المللی مقالات در دانشگاه‌های ایرانی بوده است.

با این حال، هنوز تا رسیدن به بالاترین سکوهای دانشگاهی جهان فاصله زیادی باقی مانده است؛ به‌ویژه در حوزه‌هایی مانند اعتبار بین‌المللی، وضعیت اشتغال فارغ‌التحصیلان یا جذب استادان و دانشجویان خارجی. مسائل ساختاری آموزش عالی در ایران، محدودیت‌های ناشی از بودجه، تحریم یا مانع‌های زبانی هم در این مسیر تأثیر مهمی داشته‌اند. البته همین که تعداد دانشگاه‌های ایرانی در جدول‌های معتبر هر سال رو به افزایش است و رتبه‌های بهتری به دست می‌آید، نشان می‌دهد این سیستم دانشگاهی با همه چالش‌ها، هنوز با انگیزه و تلاش رو به جلو حرکت می‌کند.

این وضعیت، تصویر روشن‌تری از جایگاه دانشگاه‌های ایرانی در قلب رقابت‌های آموزش عالی جهان به دست می‌دهد؛ تصویری که هر سال نه‌فقط برنده‌ها و بازنده‌ها را، بلکه چالش‌ها و امیدها، و تلاش بی‌وقفه جامعه دانشگاهی کشور را جلوی چشم می‌گذارد.

از شهرت علمی تا اثربخشی اجتماعی

درک جایگاه دانشگاه‌های ایران در نظام‌های معتبر رتبه‌بندی جهانی، بدون توجه به معیارها و شاخص‌هایی که این نظام‌ها براساس آنها امتیازدهی می‌کنند، ممکن نیست. هریک از رتبه‌بندی‌های بین‌المللی، ساختار و فلسفه خاص خود را دارد و همین تفاوت‌ها گاه منجر به اختلاف چشمگیر در رتبه یک دانشگاه در جدول‌های مختلف می‌شود.

در نظام QS World University Rankings، که این سال‌ها پرمخاطب‌ترین و تأثیرگذارترین رتبه‌بندی در ایران و بسیاری از کشورهای جهان است، شاخص‌ها در هشت دسته اصلی تعریف شده‌اند: شهرت علمی (۳۰ درصد)، شهرت کارفرمایی (۱۵ درصد)، نسبت استاد به دانشجو (۱۰ درصد)، استناد به هر عضو هیئت‌علمی (۲۰ درصد)، نسبت استادان بین‌المللی و نسبت دانشجویان بین‌المللی (هرکدام پنج درصد)، نتایج شغلی فارغ‌التحصیلان (پنج درصد) و شبکه همکاری‌های پژوهشی بین‌المللی (پنج درصد) از معیارهای رتبه‌بندی این نظام است. واضح است که بیشترین وزن را «شهرت علمی» و «اثرگذاری پژوهشی» دارند و البته سهم شاخص‌های مرتبط با بین‌المللی‌سازی و اشتغال در سال‌های اخیر رو به افزایش بوده است.

نظام تایمز (Times Higher Education)، تمرکز ویژه‌ای بر آموزش، پژوهش، استنادات، درآمد صنعتی و چشم‌انداز بین‌المللی دارد و در مجموع پارامتری مانند همکاری‌های خارجی و منابع مالی بخش صنعتی را جدی‌تر پیگیری می‌کند. در مقابل، رتبه‌بندی شانگهای (ARWU) تقریبا به طور کامل پژوهش‌محور است و تعداد مقالات، جوایز علمی و استنادهای جهانی سهم اصلی را ایفا می‌کنند. همین تفاوت فلسفی گاهی باعث می‌شود یک دانشگاه ایرانی در جدول QS یا تایمز جایگاه خیلی بهتری داشته باشد تا در شانگهای، چراکه دانشگاه‌های ایرانی بیشتر در شاخص‌های کمّی پژوهشی قوی‌تر شده‌اند تا در وجهه بین‌المللی یا اثربخشی اجتماعی.

نبرد برای برتری علمی

بررسی موقعیت دانشگاه‌های ایرانی در رتبه‌بندی‌های جهانی، هنگامی معنا پیدا می‌کند که این نتایج را در کنار عملکرد کشورهای منطقه و جهان قرار دهیم. داده‌های اخیر نشان می‌دهد که ایران در یک دهه گذشته در بیشتر جداول بین‌المللی جزء کشورهای با بیشترین رشد کمّی در تعداد دانشگاه حاضر و برخی شاخص‌های پژوهشی قرار گرفته است، اما اگر نقطه تمرکز را از تعداد به کیفیت، شهرت بین‌المللی و اثربخشی اجتماعی ببریم، تصویر متفاوتی به دست می‌آید.

برای مثال در جدیدترین رتبه‌بند QS، دانشگاه تهران با رتبه ۳۲۲ جهان و دانشگاه صنعتی شریف با رتبه ۳۷۵ در صدر دانشگاه‌های ایران ایستاده‌اند. این اعداد برای مقایسه، درباره منطقه چند نکته را نمایان می‌کند:

ادامه در صفحه ۱۰

نام دانشگاه	QS2026	THE 2025	شانگهای ۲۰۲۴	Us news2024	Qs sustainability 2024	The impact2024
تهران	۳۲۲	۵۰۱–۶۰۰	۴۰۱–۵۰۰	۲۷۵	۶۰۱–۶۵۰	۲۰۱–۳۰۰
صنعتی‌شریف	۳۷۵	۳۰۱–۳۵۰	۶۰۱–۷۰۰	۵۱۶	۷۰۱–۷۵۰	۴۰۱–۶۰۰
امیرکبیر	۴۵۶	۶۰۱–۸۰۰	۸۰۱–۹۰۰	۶۰۰–۷۰۰	۷۰۱–۷۵۰	–
علم و صنعت	۴۹۶	۸۰۱–۱۰۰۰	۸۰۱–۹۰۰	۷۰۰–۸۰۰	۸۰۱+	–
شهیدبهشتی	۶۱۰–۶۰۲	۸۰۱–۱۰۰۰	–	۶۰۰–۷۰۰	۸۰۱+	–
شیراز	۶۱۰–۶۰۲	–	–	۶۰۰–۷۰۰	+۸۰۱	–
فردوسی‌مشهد	۷۶۱–۷۷۰	۱۲۰۰–۱۰۰۱	–	۸۰۰–۹۰۰	+۸۰۱	۲۰۱–۳۰۰
اصفهان	۱۲۰۱–۱۴۰۰	۸۰۱–۱۰۰۰	–	۹۰۰–۱۰۰۰	+۸۰۱	–
صنعتی‌اصفهان	۱۲۰۱–۱۴۰۰	۱۲۰۰–۱۰۰۱	–	۱۰۰۰–۱۲۰۰	+۸۰۱	۴۰۱–۶۰۰

خبرهای روز

دستگیری دو ضارب محیط‌بان «پارک ملی گلستان»

فرمانده یگان حفاظت محیط زیست از دستگیری دو ضارب مربوط به پرونده محیط‌بان شهید پارک ملی گلستان خبر داد. رضا رستگار افزود: «در پی شهادت محیط‌بان محمود شهمرادی، فرمانده پاسگاه محیط‌بانی سولگرد در پارک ملی گلستان، با تلاش‌های عوامل فرماندهی انتظامی استان خراسان شمالی، فرمانده اداره حفاظت محیط زیست شهرستان آشخانه و سایر عوامل انتظامی و قضائی و با اقدامات پلیسی و اطلاعاتی، ضاربان دستگیر شدند». او ادامه داد: «دو نفر ضارب محیط‌بان شهید شهمرادی که خود نیز فرزند شهید بود، دارای سوابق شکار غیرمجاز بودند که در کمتر از ۲۴ ساعت از وقوع حادثه، دستگیر شدند که یکی از آنها در این حادثه زخمی و در بیمارستان بستری و نفر دیگر نیز برای سیر مراحل پرونده تحویل مراجع انتظامی و قضائی شده است». بعدازظهر چهارشنبه ۱۵ مردادماه، محیط‌بانان پارک ملی گلستان حین گشت و کنترل در محدوده این پارک متوجه ردپای شکارچیان غیرمجاز شدند. در ادامه، حین تعقیب و بررسی، محیط‌بانان با شکارچیان غیرمجاز مواجه شدند و در جریان درگیری، متخلفان اقدام به تیراندازی کردند. در این حادثه، محمود شهمرادی، محیط‌بان پارک ملی گلستان، بر اثر تیراندازی مستقیم متخلفان به شهادت رسید. یکی از ضاربان در صحنه دستگیر شد و ضارب دوم نیز در حین تعقیب و گریز متواری شده بود که اکنون با اقدامات انجام‌شده دستگیر شده است.

کمبود ۵۰۰۰ معلم تربیت بدنی در مقطع ابتدایی

ایسنا: معاون تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش با بیان اینکه با در نظر گرفتن آموزگاران پایه‌ای که در حال کار هستند، در مقطع ابتدایی حدود پنج هزار معلم تربیت بدنی متخصص کمبود داریم گفت: «این کمبودها از طریق جذب در دانشگاه فرهنگیان رفع می‌شود». محمد جعفری ادامه داد: «کمبود داریم اما از دو مسیر به دنبال رفع آن هستیم، یکی دانشگاه فرهنگیان است که تلاش کردیم براساس نیاز استان‌ها از این طریق سهمیه بگیریم و مسیر بعدی جذب استعدادهای برتر طبق مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی است». او با بیان اینکه داوطلبان سه برابر ظرفیت وارد دانشگاه فرهنگیان شده و بعد از طی مراحل گزینش و مصاحبه جذب می‌شوند افزود: «معنی کمبود معلم تربیت بدنی متفاوت است؛ با احتساب آموزگاران پایه‌ای که در حال کار هستند، در مقطع ابتدایی حدود پنج هزار معلم تربیت بدنی تخصصی کمبود داریم».

جدول ۵۱۱۷ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- جوش صورت- قله- فرضیه علمی به اثبات نرسیده ۲- جنگجوی سوارکار قرون وسطی- بزن‌بهادر- یک‌چهارم ۳- پشم نرم بدن جانوران- قسمتی از دستگاه تلفن- نقاب ۴- فاقد تحرک- شهرستانی در آذربایجان شرقی- فنی در کشتی ۵- میوه‌ای با خاصیت طبی شبیه سنجد- از عروسک‌های مجموعه مهمونی ساخته ایرج طهماسب ۶- بزرگوارتر- زیلوباف- صاحب ذوق و عواطف ۷- پیدا نمی‌شود- فعلی که به مفعول نیاز دارد- نهیب ۸- مقابل آشتی- بی‌بندوبار- درنگ ۹- یازده- از آثار دکتر محمدعلی اسلامی‌ندوشن- میوه قرآنی ۱۰- خصلت‌های نیکو- نویسنده رمان فلسفی کاندید- جایگاه مرشد در گود زورخانه ۱۱- درویش- عنوان احترام‌آمیز برای پیامبران و امامان۱۲- قوم سرخپوست بومی مکزیک- اذیت- گوشه‌نشینی ۱۳- شهری در استان کرمان- پیوند زناشویی- طولانی‌ترین رشته‌کوه جهان ۱۴- شکلک- به اندازه لازم- از گل‌های زینتی زیبا ۱۵- روز گذشته- گندمگون- راه هموار شن‌ریزی‌شده

عمودی:

۱- به صورت علنی- روستای جهانی چادرشب‌بافی در گیلان ۲- نابینایی- راه آشکار- بیماری یرقان ۳- فرومایه- همسایه- قدرت و توانایی ۴- دانه معطر- تجاوز به حقوق دیگران- آرام و بی‌دغدغه ۵- واحدی نظامی- سدی در کشور مصر- درنده جنگلی ۶- اشتباه- رشته‌کوه بلند شمال ایران- مالک ۷- گل خیری- ارائه‌دهنده خدمات بهداشتی و درمانی در روستا- نت چهارم ۸- ایمان قلبی- مهلت‌دادن- همدم ۹- گردن‌بند اسارت- درهم‌ریخته- جنبش و فعالیت داشتن ۱۰- پارچه ابریشمی رنگین- مبلغی که شهروندان در قبال دریافت خدمتی از دستگاه‌های اداری و دولتی به آنها می‌پردازند- کلمه شرط ۱۱- دیوار بلند- سردار ایرانی در زمان خسروپرویز- درگذشته ۱۲- گفتاری- گریختن- غذای بیمار ۱۳- رشته فرنگی- فرمانده- تازه زایمان کرده ۱۴- آدم ماشینی- نام سابق شهرکرد- الهه عشق و زیبایی ۱۵- بنیان‌گذار سلسله صفاریان در ایران- ردوبدل‌کردن

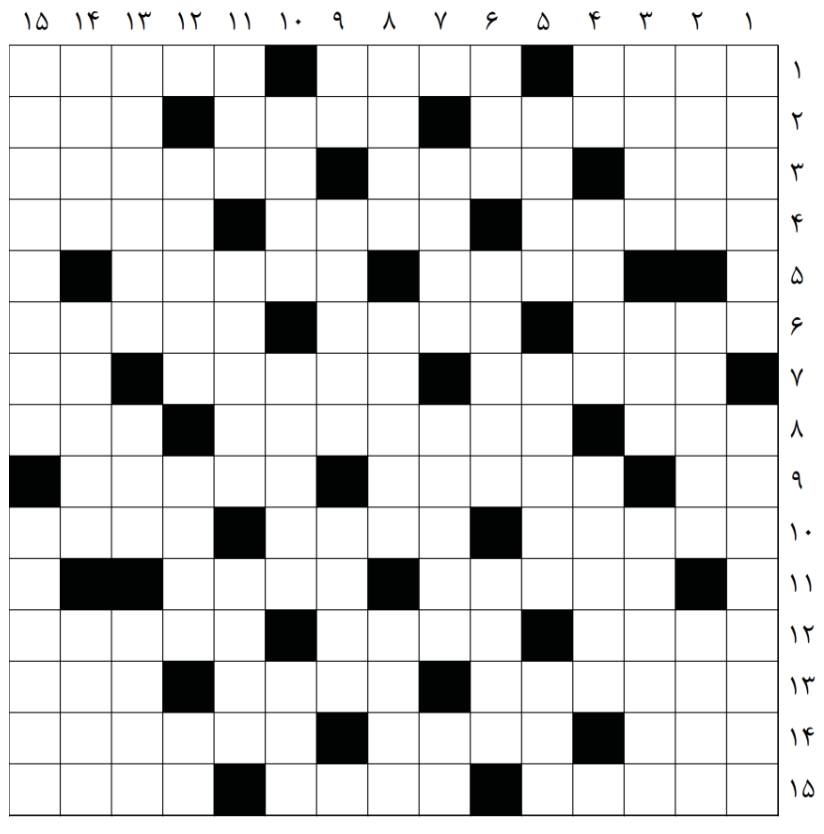

حل سودوکو ۴۱۱۲

۸	۵	۲	۴	۳	۷	۹	۱	۶
۴	۷	۹	۵	۶	۱	۸	۳	۲
۳	۶	۱	۸	۹	۲	۷	۴	۵
۲	۹	۳	۱	۴	۶	۵	۷	۸
۶	۱	۵	۲	۷	۸	۳	۹	۴
۷	۴	۸	۹	۵	۳	۶	۲	۱
۵	۳	۴	۶	۱	۹	۲	۸	۷
۹	۲	۶	۷	۸	۴	۱	۵	۳
۱	۸	۷	۳	۲	۵	۴	۶	۹

۷	۴	۳	۵	۲	۶	۸	۹	۱
۶	۱	۸	۳	۷	۹	۲	۴	۵
۲	۵	۹	۱	۸	۴	۳	۷	۶
۴	۲	۵	۹	۶	۱	۷	۳	۸
۹	۶	۷	۲	۳	۸	۵	۱	۴
۳	۸	۱	۴	۵	۷	۶	۲	۹
۱	۳	۲	۸	۴	۵	۹	۶	۷
۵	۷	۴	۶	۹	۳	۱	۸	۲
۸	۹	۶	۷	۱	۲	۴	۵	۳

حل جدول ۵۱۱۶

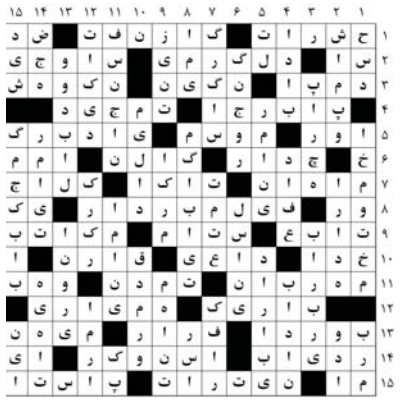

سودوکو سخت ۴۱۱۳

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۶	۹							۸
				۶	۱			
		۴	۹			۵	۲	
	۶	۷	۸	۵				
۹				۱				۵
				۲	۹	۷	۴	
	۳	۶			۵	۱		
			۳	۸				
۲							۳	۴

سودوکو ساده ۴۱۱۳

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۲			۱				
۶				۹				
۹		۳	۶	۸	۴	۵		
۱		۷			۵	۸		
	۸			۲			۴	
		۹	۷			۱		۶
		۲	۳	۵	۹	۴		۷
				۷				۸
				۴			۶	